

УДК: 355.23(477):378.5

Андрій Наливайко,

кандидат технічних наук, доцент

Національний університет оборони України, м. Київ

<https://orcid.org/0000-0002-0675-9603>**Михайло Орда,**

кандидат технічних наук, старший науковий співробітник

Національний університет оборони України, м. Київ

<https://orcid.org/0000-0003-0374-3881>**Людмила Наливайко,**

Національний університет оборони України, м. Київ

<https://orcid.org/0000-0002-2240-5135>

DOI: 10.33099/2617-1775/2024-02/102-115

СИСТЕМА МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ НАУКОВОЇ І НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

В статті за результатами аналізу нормативно-правової бази у сфері наукової та науково-технічної діяльності, а також наукових праць провідних вітчизняних вчених у галузі державного управління розроблено теоретико-методологічні основи обґрунтування комплексного підходу до формування системи механізмів реалізації державної політики у сфері наукової та науково-технічної діяльності (далі – ННТД) в системі Міністерства оборони (далі – МО) України.

В рамках даного дослідження також було визначено місце і роль політики у сфері ННТД системи МО України, як складової частини державної політики у сфері ННТД.

Зважаючи на проблему нормативно-правової невизначеності понять «державна політика», «державна політика у сфері ННТД», «державна політика у сфері оборони» та інших, в роботі запропоноване авторське трактування цих термінів в рамках понятійно-категоріального апарату в даній сфері.

Ключові слова: механізми реалізації державної політики; сфера наукової і науково-технічної діяльності; системі міністерства оборони України.

Постановка проблеми. В системі Міністерства оборони України протягом останніх років, на основі вивчення та узагальнення досвіду війни і впровадження кращих практик організації наукових досліджень у сфері оборони в країнах-членах НАТО, проводиться значна робота щодо удосконалення процесів організації і здійснення наукової та науково-технічної діяльності.

В рамках цієї діяльності були розроблені, затверджені та впроваджені нові нормативно-правові акти та нормативні документи, здійснені організаційно-інституційні заходи щодо об'єктів ННТД, задіяні новітні технології реалізації наукових досліджень.

Незважаючи на це, в сфері ННТД є багато проблемних питань, які потребують термінового вирішення. Серед них особливе місце займає процедура реалізації політики у сфері ННТД в системі МО України і, зокрема, формування системи механізмів реалізації цієї політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концептуальні засади формування механізмів реалізації державної політики в цілому а також окремих

її сфер висвітлено в працях провідних вітчизняних вчених у галузі державного управління: В. Бакуменка [2], О. Бандурки [3], Ю. Ковбасюка [8], В. Тертички [8], та інших. Однак питання щодо розробки механізмів реалізації державної політики у сфері наукової і науково-технічної діяльності України і, зокрема, політики у сфері наукової і науково-технічної діяльності в системі МО України залишається малодослідженим. Тому, обґрунтування системи механізмів реалізації політики в сфері ННТД в системі МО України є своєчасним та актуальним.

Мета статті – розроблення теоретико-методологічних основ обґрунтування комплексного підходу до формування системи механізмів реалізації політики у ННТД в системі МО України.

Методи дослідження: дослідження базувались на принципах системного підходу і проведені з використанням методів аналізу, синтезу, формалізації, порівняння та узагальнення.

Виклад основного матеріалу.

Перш ніж приступити до реалізації анонсованої мети наукового пошуку, авторами значна увага була акцентована на проблемі нормативно-правової невизначеності понять «державна політика», «державна політика у сфері ННТД» та «державна політика у сфері оборони», адже на сучасному етапі державотворення законодавці жодним чином не задекларували правове розуміння цієї правової категорії, хоча у багатьох чинних нормативно-правових актах використовуються ці поняття.

В той же час, аналіз сучасних досліджень і публікацій, присвячених теоретико-методологічному обґрунтуванню поняття державної політики (в тому числі у її сферах), її аналізу, стратегії, механізмам формування і впровадження, присвячена низка праць провідних українських науковців, зокрема: Л. Антошкіної [1], В. Бакуменка [2], О. Бандурки [3], О. Валевського [4], Т. Деруна [9], К. Ващенко [8], Ю. Ковбасюка [8], В. Сокурєнка [15, 16], В. Тертички [12] та багатьох інших вчених.

Узагальнюючи наукові підходи цих та інших вчених (різні за тлумаченням, а часто і суперечливі), до теоретичного визначення вищезазначених понять, в даній роботі авторами запропоноване наступне їх трактування:

державна політика – це нормативно-правова програма, що містить стратегічні напрями розвитку держави і представляє собою організовану та цілеспрямовану діяльність публічної адміністрації щодо вирішення суспільних проблем для досягнення й реалізації загальнозначущих напрямів розвитку суспільства або його окремих сфер шляхом використання правових, адміністративних, економічних методів впливу;

державна політика у сфері наукової і науково-технічної діяльності (науково-технічна політика) – це політика держави щодо формування умов, сприятливих для ефективного наукового, технічного, технологічного розвитку країни, зокрема цілі, форми та методи діяльності держави у науково-технічній сфері;

державна політика у сфері оборони – це цілеспрямована, організована діяльність публічної адміністрації, що реалізує свої повноваження шляхом застосування комплексу політичних, економічних, воєнних, соціальних, правових заходів щодо розроблення довгострокових програм у сфері оборони з метою підвищення обороноздатності держави, забезпечення цілісності й недоторканності її території та кордонів;

воєнна політика – це невід’ємний елемент державної політики у сфері оборони, головною метою якої є підтримання міжнародної безпеки, запобігання локалізації та вирішення воєнних конфліктів, створення сприятливих умов для підготовки та організації військового захисту національних інтересів держави, захисту цілісності національних кордонів України, вирішення внутрішніх конфліктів і внутрішньої агресії.

Крім цього важливим етапом даного дослідження постало питання щодо визначена ролі і місця політики у сфері НіНТД в системі МО України як складової державної політики у сферах наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності.

Реалізація цього питання носить комплексний характер і потребує інтегрованого підходу (рис. 1):

по-перше, постільки головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, на який покладається завдання формування та реалізації державної політики у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності в державі є Міністерство освіти і науки України, відповідно, політика МО України у сфері НіНТД є складовою частиною вищезазначеної державної політики;

по-друге, в той же час політика МО України у сфері НіНТД є складовою частиною державної політики з питань національної безпеки у воєнній сфері, сферах оборони і військового будівництва у мирний час та особливий період а також з питань національного супротиву, а головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує цієї державної політики є МО України.

Таким чином політика у сфері НіНТД системи МО України є складовою частиною державної політики у сфері оборони, якою опікується МО України, а також – державної політики у сферах наукової і науково-технічної діяльності держави, формування і реалізацію якої забезпечує Міністерство освіти і науки України.

Зважаючи на вищевикладене, *політика у сфері наукової та науково-технічної діяльності в системі МО України* (далі – Політика) – це сукупність принципів, напрямів, форм та методів діяльності органів військового управління, наукових установ, вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, спрямованих на розвиток наукової та науково-технічної діяльності у системі МО України як інтегрованої до державної системи наукової та науково-технічної діяльності, яка функціонує на засадах єдиної законодавчої та нормативно-правової бази, національних стандартах та стандартах держав-членів НАТО.

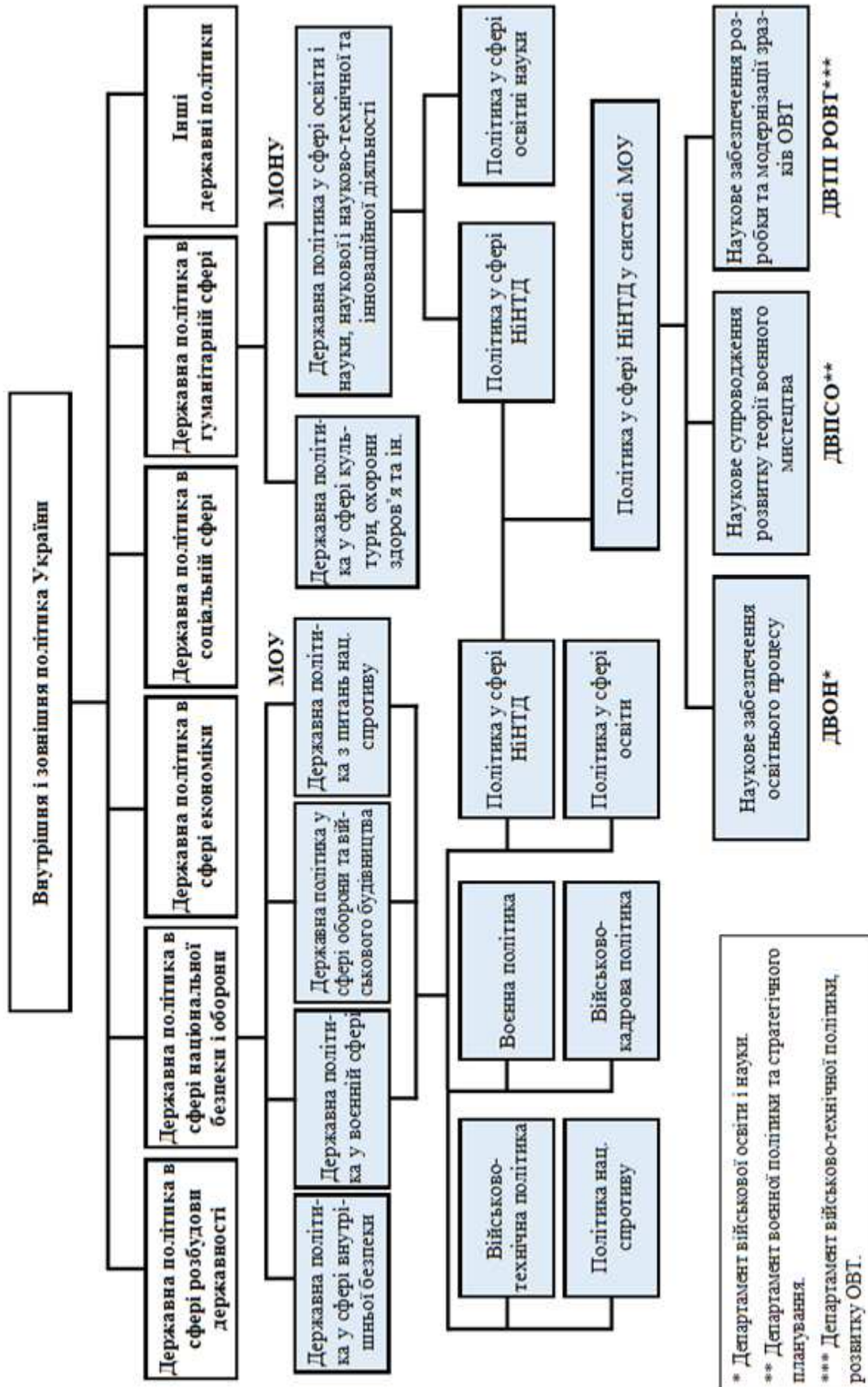

Рис. 1 - Політика у сфері НІНТД системи МО України

Основними принципами цієї Політики є: єдність; безперервність; гнучкість; точність і реальність; комплексність; раціональність та обмеженість ресурсних можливостей; директивність.

З метою реалізації *державної політики у сфері оборони, державної політики у сфері наукової і науково-технічної діяльності та політики у сфері наукової та науково-технічної діяльності в системі МО України* передбачається виконання заходів, які визначаються відповідними концепціями, стратегіями, програмами, планами та іншими нормативними документами щодо розвитку Збройних Сил України, інших складових сил оборони за результатами реалізації життєвого циклу даних політик.

Одним з найважливіших етапів життєвого циклу кожної з цих Політик є їх впровадження (реалізація). Впровадження (реалізація) державної політики – це складний процес, що об'єднує як політичну, так і адміністративну діяльність. Органи виконавчої влади створюються для виконання відповідних завдань, що так чи інакше пов'язані з розробленням і реалізацією державної політики.

Реалізація державної політики – це постійний, динамічний процес досягнення поставлених цілей, у якому беруть участь різні органи державної влади та інститути громадянського суспільства.

Реалізація починається відразу після ухвалення та легітимації державної політики або окремої програми і є основним видом діяльності державного апарату.

Складовою частиною здійснення державної політики є визначення механізмів її реалізації, що передбачають сукупність засобів, методів, інструментів та ресурсів, які забезпечать вжиття запланованих заходів відповідно до поставлених завдань.

Механізми реалізації державної політики включають комплекс відповідних організаційно-управлінських, нормативно-правових, фінансово-економічних, соціально-психологічних заходів.

Державна політика України у *сферах наукової та науково-технічної діяльності*, як і політика у сфері ННТД в системі МО України, в цілому забезпечена нормативно-правовим підґрунтям (відповідними концепціями, стратегіями, планами та іншими програмними документами), але чітко визначених організаційних механізмів її реалізації поки що не розроблено. Крім цього у вітчизняному науковому репозитарії відсутні праці вчених присвячені розробці теоретико-методологічних основ формування та реалізації державної політики (політики) у сфері ННТД.

Зважаючи на таку ситуацію, авторами даного дослідження було прийняте рішення щодо проведення аналізу нормативних актів та наукових праць, в яких викладені основи (підходи) щодо розробки механізмів та інструментів реалізації державних політик у суміжних сферах (вищої освіти в умовах інноваційного розвитку України; соціогуманітарній сфері; державній політиці інноваційного розвитку; гуманітарній сфері; державній політиці у сфері оборони України; державній політиці комерціалізації інновацій в аграрному секторі та інш.

В. М. Шевченко, зокрема, у науковій праці «Механізми реалізації державної політики у сфері вищої освіти в умовах інноваційного розвитку України» провів дослідження щодо аналізу, визначення й обґрунтування змісту та структури механізмів реалізації державної політики сфери вищої освіти системи МОН України в умовах інноваційного розвитку та інтеграції до європейського освітнього простору [18].

На основі проведеного аналізу автором визначено структуру механізму реалізації державної політики у сфері вищої освіти в умовах інноваційного розвитку України, невід'ємними компонентами якої є: методи, важелі, інструменти та правове, нормативне, інформаційне та фінансово-економічне забезпечення.

Мойсіяха А. В. в статті «Сутність та зміст механізмів реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері» стверджує, що державна політика у соціогуманітарній сфері являє собою складний комплекс цілей, завдань, засобів та способів їх реалізації через досягнення певного стану соціогуманітарної системи, а також інструментів, які являють собою набір управлінських, розпорядчих та контрольних заходів [11].

Зважаючи на це, автор приходять до висновку щодо необхідності визначення механізмів реалізації державної політики у соціогуманітарній сфері у широкому та вузькому форматі.

У широкому – це спосіб відтворення в практичному вимірі задекларованих, закріплених на рівні стратегічних та інших нормативно-правових документів стандартів та способів здійснення суспільних відносин у соціогуманітарній сфері.

У вузькому форматі механізми реалізації державної політики у соціогуманітарній сфері – це сукупність та сформована в певному, закріпленому на законодавчому рівні, виді конфігурація інструментів, засобів й інших елементів практичного втілення державно-управлінських рішень у соціогуманітарній сфері, спрямованих на досягнення конкретних завдань державної політики.

Таким чином механізми реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері можна розділити на два типи: загальні та спеціальні.

Найбільш класичним визначенням механізму для цілей державного управління вважається визначення, запропоноване В. В. Бакуменком, який наголошує на тому, що механізм реалізації державою своєї функції в конкретній сфері суспільних відносин – це такий спосіб впливу суб'єкта управління на об'єкт, який максимізує ефективність управлінської дії та точність реалізації управлінського рішення, що підтверджується наявністю зворотного зв'язку від керованого об'єкта або системи суспільних відносин [2].

Автори підручника «Державна політика» Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, Ю. П. Сурмін стверджують: упровадження державної політики є складним процесом, що об'єднує як політичну, так і адміністративну діяльність, а органи виконавчої влади створюються для виконання відповідних завдань, що так чи інакше пов'язані з розробленням і реалізацією державної політики [8].

На їх думку реалізація державної політики – це постійний, динамічний процес досягнення поставлених цілей, у якому беруть участь різні органи державної влади та інститути громадянського суспільства. Реалізація починається відразу після ухвалення та легітимації державної політики або окремої програми і є основним видом діяльності державного апарату. Метою реалізації державної політики є практична організація життя громадян, розподіл та перерозподіл ресурсів, підтримання порядку, збереження внутрішнього та зовнішнього миру шляхом соціально-економічного та суспільно-політичного розвитку.

Складовою частиною здійснення державної політики є визначення механізму її реалізації, що передбачає сукупність засобів, методів і ресурсів, які забезпечать вжиття запланованих заходів відповідно до поставлених завдань.

Механізм реалізації державної політики, на думку вчених, включає комплекс відповідних організаційно-управлінських, нормативно-правових, фінансово-економічних, соціально-психологічних заходів.

Автором монографії «Державна політика: аналіз та здійснення в Україні» Тертичкою В. В. відмічено, що невід’ємною ознакою успішності державної політики є її практична спрямованість і втілення в життя (реалізація) [12].

В роботі наголошується на тому, що розробка ефективної державної політики можлива за допомогою чітких інструментів правового, економічного, фінансового, організаційного, інформаційного, освітнього та іншого характеру. Відповідно до цього автором в роботі запропоновано чотири види основних інструментів реалізації державної політики: інформаційні, фінансові, владні і структурні.

Аналіз вищезазначених та інших [3; 5-9; 17] наукових праць, присвячених теоретико-методологічним основам розробки та впровадження механізмів (інструментів) реалізації державної політики в різних сферах суспільно-економічної діяльності дає підстави запровадити окремі із них і у сфері наукової і науково-технічної діяльності в системі Міністерства оборони України (табл. 1).

Задекларовані принципи та завдання політики у сфері НіНТД у системі МО України вимагають практичного втілення, яке забезпечується не лише визначенням основних завдань та цілей цієї політики, але й конкретним виробленням механізмів, інструментів, методів, засобів, форм та суб’єктів її реалізації.

Зважаючи на це приходимо до розуміння необхідності визначення механізмів реалізації державної політики у сфері НіНТД у широкому та вузькому форматі.

У широкому – це спосіб відтворення в практичному вимірі задекларованих, закріплених на рівні стратегічних та інших нормативно-правових документів стандартів та способів здійснення суспільних відносин у сфері НіНТД.

Таблиця 1

Аналіз механізмів реалізації державних політик в соціально-економічній сфері

№ з/п	Механізми Політики	Механізми						
		інституційний	організаційний	нормативно-правовий	інформаційний	фінансово-економічний	політичний	освітній
1.	Державна політика у сфері вищої освіти			+	+	+		
2.	Державна соціальна політика	+	+	+	+	+		
3.	Державна політика іноваційного розвитку	+		+		+	+	+
4.	Державна політика у сфері європейської інтеграції	+	+	+	+	+	+	+
5.	Державна енергетична політика	+		+		+		
6.	Державна політика комерціалізації в аграрному секторі		+	+		+		
7.	Державна політика у сфері музейної справи				+	+		
8.	Політика у сфері ННТД в системі МО України	+	+	+	+	+	+	+

У вузькому форматі механізми реалізації державної політики у сфері НіНТД – це сукупність та сформована в певному, закріпленому на законодавчому рівні, виді конфігурація інструментів, методів, засобів й інших елементів практичного втілення державно-управлінських рішень у сфері НіНТД, спрямованих на досягнення конкретних завдань державної політики.

Механізми реалізації державної політики у сфері НіНТД мають типову структурну будову, але суттєво відрізняються від конкретної сфери їх застосування та залежно від органу державної влади, що їх використовує для досягнення цілей державної політики у визначеній сфері.

Авторами опрацьована структура системи механізмів реалізації політики у сфері НіНТД в системі Міноборони, яка включає (рис. 2.6): інституційний, організаційний, нормативний-правовий механізм, інформаційний механізм та фінансово-економічний механізми.

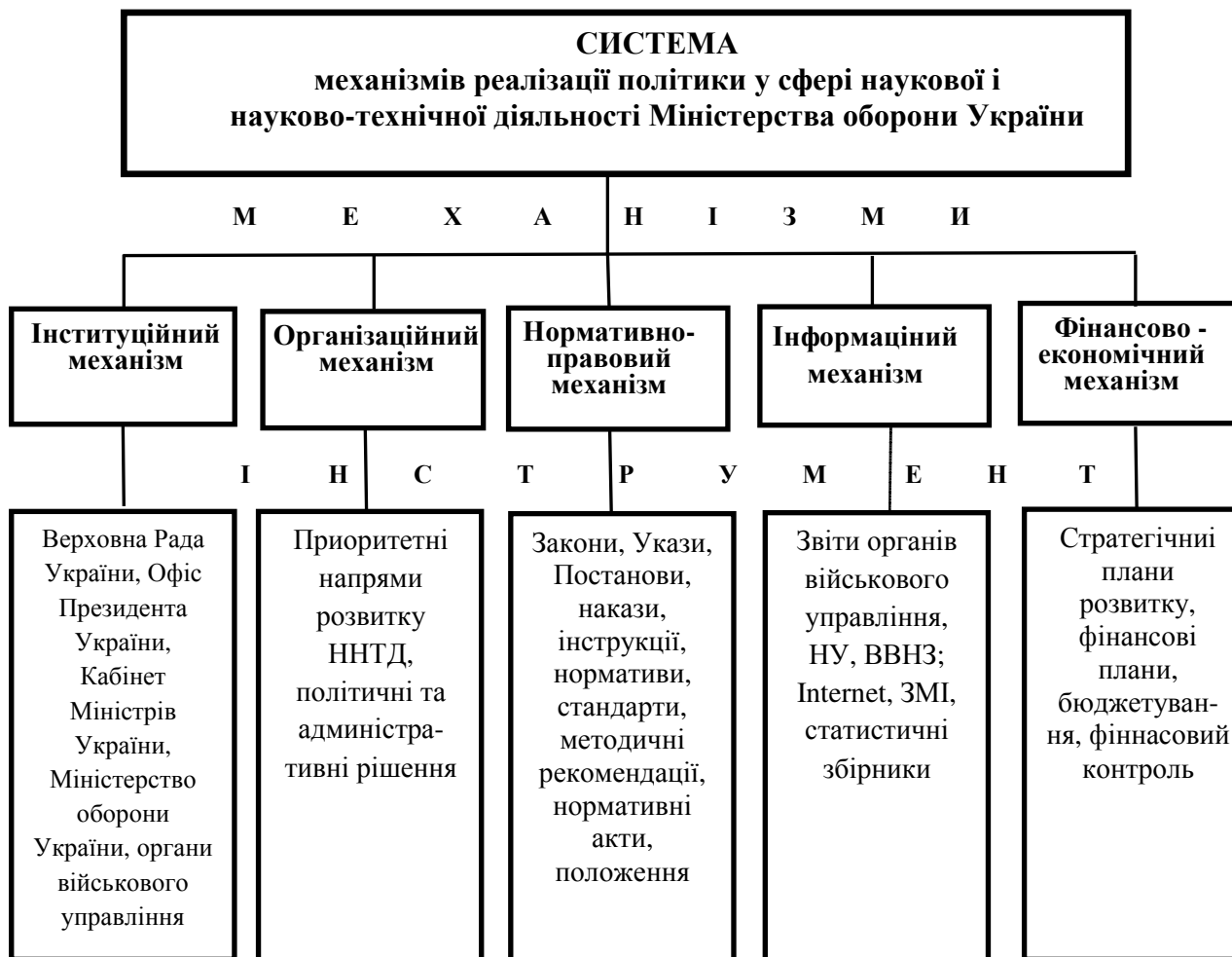

Рис. 2 – Система механізмів реалізації політики у сфері наукової і науково-технічної діяльності в системі Міністерства оборони України

Інституційний механізм - це складна система, призначена для практичного здійснення державного управління та досягнення визначених цілей щодо реалізації державної політики, яка охоплює: сукупність органів державної влади, органів військового управління та інших суб'єктів, задіяних у процесі формування і реалізації державної політики у сфері ННТД.

Організаційний механізм – це діяльність органів державної влади, органів військового управління та інших суб'єктів щодо формування основ державної політики у сфері ННТД, обґрунтування вибору пріоритетних напрямів їх подальшого розвитку і реалізації, тобто – це система організаційно оформлених цінностей, традицій, процедур, правил, зразків формування й функціонування вищих і центральних органів виконавчої влади, визначення й перерозподіли між ними основних елементів управлінського зв'язку (цілей, функцій, завдань, обов'язків, правил прийняття рішень, повноважень і відповідальності), прийняття й здійснення найважливіших політичних і адміністративних рішень, а також здійснення зовнішнього контролю за їхнім виконанням.

Нормативно-правовий механізм - система норм права, що закріплені в чинному законодавстві України, підзаконних нормативних актах, програмних

та стратегічних документах держави, які встановлюють мету, завдання, правила, порядок, процедури діяльності уповноважених органів державної влади, органів військового управління та інших суб'єктів у сфері НТД.

Інформаційний механізм – напрям державного впливу щодо підтримки популяризації і розвитку ННТД через інформаційну і мотиваційну складові шляхом проведення органами державної влади НПК, НПС, регулярних брифінгів, прес-конференцій для представників наукової спільноти, представників засобів масової інформації та громадських організацій.

Фінансово-економічний механізм – є сукупністю фінансових та економічних важелів, стимулів та інструментів, передбачених законодавством, за допомогою яких забезпечується реалізація ДП у сфері ННТД.

Основоположними складовими механізмів реалізації будуть: інструменти, методи, важелі.

Ключовими етапами реалізації державної політики (політики) у сфері ННТД, яка ґрунтується на застосуванні методології програмно-проектного менеджменту є:

визначення перспективних напрямів наукової та науково-технічної та діяльності;

планування спроможностей у сфері ННТД;

програмування розвитку спроможностей;

бюджетування та управління ресурсами;

виконання програм і планів;

моніторинг та оцінювання стану реалізації Політики.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В рамках проведеного дослідження були розроблені теоретико-методологічні основи обґрунтування комплексного підходу до формування та розробки системи механізмів реалізації державної політики у сфері ННТД в системі Міністерства оборони України.

Отримані результатами стали можливими завдяки вирішенню наступних наукових завдань:

зважаючи на проблему нормативно-правової невизначеності понять «державна політика», «державна політика у сфері ННТД» та «державна політика у сфері оборони» в роботі запропоновані авторські трактування понятійно-категоріального апарату цих та інших термінів;

визначено місце і роль політики у сфері ННТД системи МО України, як складової частини державної політики у сфері оборони, якою опікується МО України, а також - державної політики у сферах наукової і науково-технічної діяльності держави, формування і реалізацію якої забезпечує Міністерство освіти і науки України;

на основі проведено аналізу нормативних актів та наукових праць, в яких викладені основи (підходи) щодо розробки системи механізмів, а також інструментів, реалізації державних політик у суміжних сферах (вищої освіти в умовах інноваційного розвитку України; соціогуманітарній сфері; державній політиці інноваційного розвитку; гуманітарній сфері; державній політиці у сфері оборони України; державній політиці комерціалізації інновацій в

аграрному секторі та інш.) розроблена комплексна система механізмів реалізації (імплементатії) політики у сфері ННТД в системі Міністерства оборони України.

Отримані результати досліджень можуть бути використані наступним чином:

на базі розробленої комплексної системи механізмів реалізації політики у сфері ННТД в системі Міністерства оборони України може бути розроблена функціональна модель реалізації (імплементатії) політики у сфері ННТД в системі Міністерства оборони України, а в подальшому – Концепція реалізації політики у сфері ННТД в системі Міністерства оборони України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антошкіна Л. І. Науково-методичні основи державного регулювання вищої освіти: Дис...док. ек. наук: 08.02.03. – К., 2005. – 420 с.
2. Бакуменко В. Системно-ситуаційне зображення процесів управління в соціальних системах. Вісник УАДУ. 1999. № 3. С. 312–318. 3.
3. Бандурка О. М. Управління в органах внутрішніх справ України : підручник / О. М. Бандурка. – Харків : Ун-т внутр. справ, 1998. – 394 с.
4. Брюховецька Н.Ю. Економічний механізм підприємства в ринковій економіці: методологія і практика. – Донецьк: ІЕП НАН України, 1999. – С. 25-28.
5. Валевський О. Л. Держава і реформи в Україні: аналіз державної політики в умовах трансформації суспільства: монографія/ О. Валевський. – К.: Вид-во НАДУ, 2007. – 315 с.
6. Дем'янчук О. П. «Державна політика» та «публічна політика»: варіант перехідного періоду [Електронний ресурс] / О. П. Дем'янчук // *Наукові записки* / Національний університет «Києво-Могилянська академія». – 2000. – Т. 18 : Політичні науки. – С. 31–36.
7. Державна політика: аналіз та механізми впровадження: конспект лекцій / Укладачі: В. П. Садковий, С. М. Домбровська, І. М. Лопатченко, А. В. Антонов – Х. : НУЦЗУ, 2019. – 65 с.).
8. Державна політика : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президенті України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. : НАДУ, 2014. – 448 с.).
9. Дерун Т. М. Визначення механізмів використання інструментів державної політики для вирішення соціально-економічних проблем малих міст. *Державне управління: удосконалення та розвиток*, № 11 / Дніпровський державний аграрно-економічний університет, 2013. – С. 41 – 50.
10. Лисенко В. І. Адміністративно-правове регулювання співпраці із закордонними українцями : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Лисенко Вікторія Іванівна. – Київ, 20014. – 224 с.
11. Мойсіяха А. В. Сутність та зміст механізмів реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління*. Том 31 (70) № 3 2020. С. 164–169. DOI <https://doi.org/10.32838/TNU-2663-6468/2020.3/28>.
12. Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні: монографія. / Тертичка В. В.- К.: Вид-во С. Павличко “Основи”, 2002.-751 с.
13. Про оборону України : Закон України від 6 грудня 1991 року № 1932-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12>.
14. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року «Про нову редакцію Воєнної доктрини України» : Указ Президента України від 24 вересня 2015 р. № 555/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/diyalnist/reformi-ta-planuvannya-u-sferi-oboroni/voenna-doktrina.html>.
15. В. В. Сокурєнко. Державна політика у сфері оборони України: сучасний стан та напрями розвитку. Вісник ХНУВС. 2016. № 2 (73). С. 11-22.

16. Сокурєнко В. В. Теоретичне розуміння поняття «державна політика в сфері оборони в Україні» / В. В. Сокурєнко // Адміністративно-правове забезпечення діяльності публічної адміністрації : матеріали ІХ наук.-практ. семінару (Київ, 16 жовт. 2014 р.). – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2014. – С. 10–14.

17. В. М. Шевченко Механізми реалізації державної політики у сфері вищої освіти в умовах інноваційного розвитку України. Державне управління: удосконалення та розвиток, № 5 / Дніпровський державний аграрно-економічний університет, 2010. – С. 41 – 50.

18. Шестаковська Т. Л. Формування механізму реалізації державної політики комерціалізації інновацій в аграрному секторі України Публічне управління і адміністрування в Україні. Причорноморський НДІ економіки та іновацій. Науковий журнал. 2018. Випуск 6. С. 117 – 121.

REFERENCES

1. Antoshkina L. I. Scientific and methodological foundations of state regulation of higher education: Dis...doc. ec. sciences: 08.02.03. – K., 2005. – 420 p.

2. Bakumenko V. System-situational depiction of management processes in social systems. Bulletin of the Ukrainian Academy of Sciences. 1999. No. 3. P. 312–318. 3.

3. Bandurka O. M. Management in the bodies of internal affairs of Ukraine: textbook / O. M. Bandurka. – Kharkiv: University of internal affairs, 1998. – 394 p.

4. Bryukhovetska N. Yu. Economic mechanism of an enterprise in a market economy: methodology and practice. – Donetsk: Institute of Economic Research of the National Academy of Sciences of Ukraine, 1999. – P. 25-28.

5. Valevskiy O. L. State and reforms in Ukraine: analysis of state policy in the context of societal transformation: monograph/ O. Valevskiy. – Kyiv: Publishing House of the National Academy of Sciences, 2007. – 315 p.

6. Dem'yanchuk O. P. "State policy" and "public policy": a variant of the transition period [Electronic resource] / O. P. Dem'yanchuk // Scientific notes / National University "Kyiv-Mohyla Academy". – 2000. – T. 18: Political Sciences. – P. 31–36.

7. State policy: analysis and implementation mechanisms: lecture notes / Compiled by: V. P. Sadkovy, S. M. Dombrovska, I. M. Lopatchenko, A. V. Antonov – Kh.: NUCZU, 2019. – 65 p.).

8. State policy: textbook / National Academician of State Administration under the President of Ukraine; ed. col.: Yu. V. Kovbasyuk (chairman), K. O. Vashchenko (deputy chairman), Yu. P. Surmin (deputy chairman) [and others]. – Kyiv: NAPU, 2014. – 448 p.).

9. Derun T. M. Determination of mechanisms for using state policy instruments to solve socio-economic problems of small towns. State administration: improvement and development, No. 11 / Dnipro State Agrarian and Economic University, 2013. – P. 41 – 50.

10. Lysenko V. I. Administrative and legal regulation of cooperation with foreign Ukrainians: dissertation ... candidate of law: 12.00.07 / Lysenko Viktoriya Ivanivna. – Kyiv, 20014. – 224 p.

11. Moisiyakha A. V. The essence and content of mechanisms for implementing state policy in the socio-humanitarian sphere. Academic notes of the V. I. Vernadsky TNU. Series: State administration. Volume 31 (70) No. 3 2020. P. 164–169. DOI <https://doi.org/10.32838/TNU-2663-6468/2020.3/28>.

12. Tertychka V. V. State policy: analysis and implementation in Ukraine: monograph. / V. V. Tertychka V.V.- K.: S. Pavlychko Publishing House "Fundamentals", 2002.-751 p.

13. On the defense of Ukraine: Law of Ukraine of December 6, 1991 No. 1932-XII [Electronic resource]. – Access mode: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12>.

14. On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated September 2, 2015 "On the new edition of the Military Doctrine of Ukraine": Decree of the President of Ukraine dated September 24, 2015 No. 555/2015 [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.mil.gov.ua/diyalnist/reformi-ta-planuvannya-u-sferi-oboroni/voenna-doktrina.html>.

15. V. V. Sokurenko. State policy in the sphere of defense of Ukraine: current state and directions of development. Bulletin of the KhNUVS. 2016. No. 2 (73). P. 11-22.

16. Sokurenko V. V. Theoretical understanding of the concept of “state policy in the sphere of defense in Ukraine” / V. V. Sokurenko // Administrative and legal support of public administration activities: materials of the IX scientific and practical seminar (Kyiv, October 16, 2014). – Kyiv: National Academician of Internal Affairs, 2014. – P. 10–14.

17. V. M. Shevchenko Mechanisms for implementing state policy in the sphere of higher education in the context of innovative development of Ukraine. State administration: improvement and development, No. 5 / Dnipro State Agrarian and Economic University, 2010. – P. 41 – 50.

18. Shestakovska T. L. Formation of a mechanism for implementing state policy for the commercialization of innovations in the agricultural sector of Ukraine Public administration and administration in Ukraine. Black Sea Research Institute of Economics and Innovations. Scientific Journal. 2018. Issue 6. P. 117 – 121.

SUMMARY

Andrii Nalyvaiko,

Candidate of Technical Sciences, Assistant Professor,
National Defence University of Ukraine, Kyiv

Mikhailo Orda,

PhD (technical sciences), Senior Researcher
National Defence University of Ukraine, Kyiv

Ludmyla Nalyvaiko,

National Defence University of Ukraine, Kyiv

System of Mechanisms for Implementing Policy in the Sphere of Scientific and Scientific-Technical Activities in the System of the Ministry of Defence of Ukraine

***Summary.** The article, based on the results of the analysis of the regulatory framework in the field of scientific and scientific-technical activity, as well as the scientific works of leading domestic scientists in the field of public administration, develops theoretical and methodological foundations for substantiating a comprehensive approach to the formation of a system of mechanisms for implementing state policy in the field of scientific and scientific-technical activity (hereinafter - NNTD) in the system of the Ministry of Defense (hereinafter - MoD) of Ukraine.*

Within the framework of this study, the place and role of policy in the field of NNTD within the Ministry of Defense (MoD) system of Ukraine are defined as a component of state policy in the sphere of NNTD. Additionally, the author's interpretation of key terms within the conceptual and categorical apparatus in this field is provided.

***Introduction.** In recent years, the Ministry of Defense of Ukraine has undertaken significant efforts to improve the organization and implementation of scientific and scientific-technical activities (NNTD). These improvements are based on the study and generalization of wartime experience and the adoption of best practices for organizing scientific research in NATO member countries. Notable achievements include the approval and implementation of new regulatory legal acts and documents, the introduction of organizational and institutional measures regarding NNTD objects, and the use of cutting-edge technologies to conduct scientific research.*

Despite this, there are many problematic issues in the field of NNTD that require urgent resolution. Among them, a special place is occupied by the procedure for implementing policy in the field of NNTD in the system of the Ministry of Defence of Ukraine and, in particular, the formation of a system of mechanisms for implementing this policy.

***Purpose.** The purpose of the article is to develop theoretical and methodological foundations for substantiating a comprehensive approach to the formation of a system of mechanisms for implementing policy in NNTD in the system of the Ministry of Defence of Ukraine.*

***Originality.** The developed system of mechanisms for implementing the policy in the field of NNTD in the system of the Ministry of Defence of Ukraine and the corresponding conceptual and categorical apparatus will allow to increase the effectiveness of the implementation of the Policy.*

Conclusion. *Within the framework of the conducted research, theoretical and methodological foundations were developed to substantiate a comprehensive approach to the formation and development of a system of mechanisms for implementing the state policy in the field of NNTD in the system of the Ministry of Defence of Ukraine.*

On the basis of the developed comprehensive system of mechanisms for implementing the Policy, a functional model of implementation (implementation) of the Policy can be developed, and in the future - the Concept of implementing the policy in the field of NNTD in the system of the Ministry of Defence of Ukraine.

Keywords: *mechanisms for implementing state policy; sphere of scientific and scientific-technical activity; system of the Ministry of Defence of Ukraine.*